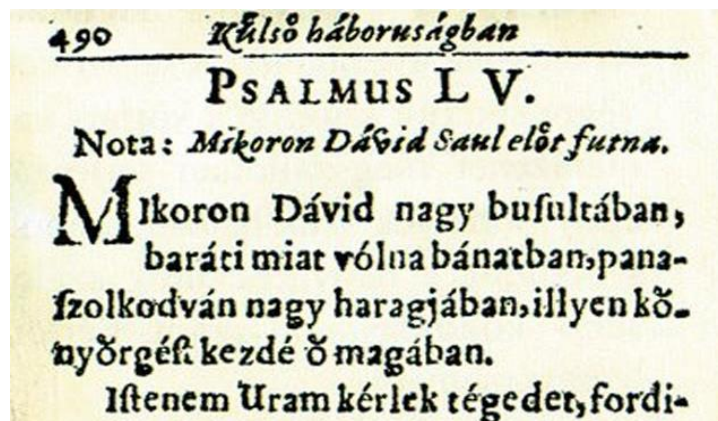

BIERNACZKY SZILÁRD¹
KODÁLY: PSALMUS HUNGARICUS

pp
Mi - ko - ron Dá - vid nagy bú - sul - tá - ban, Bará - ti mi - att vol - na bá - nat - ban,
Panaszkodván nagy harag - já - ban, I - lyen könyörgést kez - de ó ma - gá - ban.

A 100 éve, a Fővárosi Vigadóban 1923. november 19-én bemutatott remekmű szövegének facsimile-részlete, Kecskeméti Vég Mihály XVI. századi református prédikátor 55. zsoltár feldolgozásának kezdősora és a mű vissza-visszatérő vezető gondolata.

KODÁLY: PSALMUS HUNGARICUS

ELŐHANG

Füst... Évezredek lángja roppan a sötétben,
s felizzik csikorogva, szürkén a döbbsent földi táj.
Füst... háromszoros füst:
az ókori puszta Dávid panaszát dadogja,
törökké lett mezők szégyenfaként zokognak a szélben,
és a betonrengeteg vonagló önmagába csókol

---

¹ Biernaczky Szilárd (1944*) zeneszerző, italianista, Kós Károly-díjas néprajzkutató és könyvkiadó, afrikanista, költő, műfordító, a néprajztudomány kandidátusa, az MTA Köztisztviselői tagja.

ÉNEK

Lángok az éjszakában... mécses, pergamen,
faggyúbűzös kuckó... szikár Krónikás...
magyar sors szétmorzsolt, megköpött, fénytelen
maradékát őrzi sovány inaiban...

Fohászkodik... elbujdosna a zord világ
végtelen erdőibe, de nem lehet, nem,
ír, a hivalkodók hamis diadalát
panaszolva, s a mécs susog előtte.

Üvölt a kar: törökké lett vidékek
jaját, német páncélok durva dühét sikoltja,
s a betonrengeteg szenes, elégett
álmát pergeti a vonagló zene.

Panaszkodik a csend... mécses, pergamen,
faggyúbűzös kuckó... ír a Krónikás...
magyar sors szétmorzsolt, megköpött, fénytelen
maradékát őrzi sovány inaiban...

Fájdalommal, vad keserűséggé szakad
az Istenhez kiáltott fohász:
hamuvá roskadt szeretet zúg a kőfalak
gyászhangú lángjaiban.
Prédikátorok önzetlen rémületét
kaparja verssé a viharvert lúdtoll.
Hiéna-viták kárhozatát döngi, s az ég
kék kupoláiból szív új, friss erőt.

Tűztelen sötét lebeg... feldőlt a mécses,
faggyúbűz füstje száll... sír a Krónikás...
magyar sors szétmorzsolt, megköpött, fénytelen
maradékát őrzi sovány inaiba
És a fekete mélyben iszonyú átok

kiált, az évezredek büntető szava ez,
az örök hazugok ítélete. Károg
a felfuvalkodottak gyászos serege.
Országrabló, országvesztő, önző karmaik
szaggatják Dávid három világát,
mégis fölszakad a kuckó végtelenéből
az átok, a földi táj háromszoros átka.

Tűztelen sötét lebeg... kialudt a mécs,
fázva peng a csend... a Krónikás hallgat.
magyar sors szétmorzsolts, megköpött, fénytelen
maradékát őrzi sovány inaiban...

Fohászkodik... zenévé izzik a sóhaj,
erdők részegítő illatát taszítva
ír, a hazugok örök diadalát
panaszló könnycsepp fájva újra szítja
a mécs viaszba fulladt kormos szívét.

Elnyílt szem: menekülés... csodák zaja zuhog.

Az Isten rákiált,
ő perbe száll vele, majd könyörög,
kér, panaszkodik, és ismét követel.

Hárfák csodája, szent révület,
hitzónokok rózsavirágos perce: ihlete.

Leborul Isten előtt.
A képzelet szűk mezőin fénylő kép rezeg.

Lángol a vidék, roppan a táj,
Isten – hosszú, óriás földi mezők
nyárhangú ember-illatába ömlik.
Isten szeretete viráganyák
porzós kelyhébe hull.

Ott zeng minden születésben: örök remény.

S az „Isten-illat” ősi lángja lobban,
dübörög az emberi táj. Zúg a kórusok álma.
A felfuvalkodottak halk harmattá
szakadnak, a Természet élő kapuja kitárva.

Szegények, Dávid, Dózsa parasztjai,
bujdosók s a betontáj nyomorítottjai zokognak,
fény dereng homlokukon, örömük sír:
szívükben ott ég a szárnyas, aranyreményű holnap.

VISSZATÉRÉS

A képzelet szűk mezőin az ünnep képe szétpereg.

Lángok az éjszakában... szikár Krónikás...
faggyúbúzó kunyhó... mécses, pergamen...
magyar sors hitét őrzi sovány inaiban,
pedig fájó e hit, megköpött és fénytelen.

Az „Isten-illat” emléke lengi át a századokat.

Megjegyzés 2007-ből: a Liszt: Funérailles c. zongoradarabjára írt sorokhoz hasonlóan ennek a vers-kísérletnek az áthallásaiban (lásd: betonrengeteg) is 1956 emléke dereng át. ([Liszt: Funérailles \(Arcadi Volodos\) \(11:07\)](#))

Psalmus Hungaricus - for tenor solo, mixed choir and orchestra Op. 13

(24:04)

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus tenor szólóra, vegyeskarra és zenekarra, Op. 13

Rösler Endre (tenor), a Budapesti Kórus és a Magyar Állami Hangversenyzenekar, vezényel: Kodály Zoltán

© 2011 HUNGAROTON RECORDS LTD.